

Memo

Aan Gemeenteraad Velsen
Van College van Burgemeester en Wethouders
Cc -
Datum 14 mei 2019
Onderwerp Jaarwisseling en Vuurwerk in Velsen

In deze notitie informeren we u graag over de stappen die we het afgelopen jaar hebben gezet rondom de vraag: willen we in Velsen iets veranderen aan de manier waarop we tijdens de jaarwisseling met vuurwerk omgaan?

We hebben zowel 'deskresearch' uitgevoerd als een samenspeltraject gelopen, waar een groot aantal inwoners op heeft gereageerd.

Bij elkaar heeft dit naar onze indruk voldoende inzicht opgeleverd in alle relevante aspecten die aan het vraagstuk verbonden zijn. Echter, een hele duidelijke richting om de vraag te beantwoorden tekent zich nog niet af. Mede gezien het feit dat de jaarwisseling in Velsen al jarenlang *relatief* rustig verloopt. Grote verstoringen van de openbare orde hebben zich al geruime tijd niet meer voorgedaan, evenmin als letselschades en bedreigingen van hulpverleners. Daarom bieden wij u in deze notitie een aantal mogelijke scenario's aan. Graag gaat de burgemeester hierover met u in gesprek tijdens een raadsessie. Onze insteek is dat we dan in onderling overleg beslissen of we al dan niet aanpassingen zullen verrichten aan ons gemeentelijk beleid.

Aanleiding: raadsmotie december 2017

Op 21 december 2017 is er in de raad gesproken over de mogelijkheid om als gemeente één of meer vuurwerkshows te organiseren tijdens de jaarwisseling. Dit n.a.v. een motie van D66V en de ChristenUnie. De motie is toen ingetrokken, omdat de burgemeester tijdens die vergadering heeft toegezegd een aantal zaken te zullen onderzoeken, met name:

- De eventuele locatie of locaties voor één of meer vuurwerkshows binnen de gemeente
- De ervaringen en resultaten van gemeenten die vuurwerkshows houden: heeft het bij hen geleid tot minder verkoop? Hoe verhouden zich de schadeposten tot de kosten van een vuurwerkshow?

Deze notitie geeft, in twee delen, inzicht in de genomen stappen en de uitkomsten daarvan:

- De uitkomsten van de eerste fase van deskresearch (zomer 2018)
- De uitkomsten van de tweede fase: het samenspeltraject (winter 2018-2019)

Het idee voor het samenspeltraject is in de zomer ontstaan, nadat we ons hadden gepresenteerd en met de raad afgesproken dat 'samenspel' een belangrijke focus vormt in deze raadsperiode.

Resultaten eerste fase: deskresearch

Inhoudelijke doelen: terugbrengen letselschade, materiele schade en ordeverstoringen

De motie van D66V en ChristenUnie kan gezien worden in het licht van een landelijke discussie die de afgelopen jaren, nadrukkelijker dan in het verleden, gevoerd wordt. Kern hierbij is steeds de hardnekkigheid van het aantal letselschades, materiële schade, verstoringen van de openbare orde

GEMEENTE VELSEN

tijdens de jaarwisseling, en de daarbij horende veiligheidsrisico's voor burgers en hulpverleners. Doel van maatregelen, en dus ook van de motie, is om deze veiligheidsrisico's te verkleinen.

Onderzoek van de Onderzoeksraad voor Veiligheid

Op verzoek van de burgemeesters van de 4 grote steden heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid in 2017 onderzoek verricht op basis van de volgende centrale vraag:

Welke mogelijkheden en belemmeringen zijn er bij het terugdringen van veiligheidsrisico's rondom de jaarwisseling, in het bijzonder ten aanzien van illegaal vuurwerk, consumentenvuurwerk en verstoringen van de openbare orde?

De raad heeft voor dit onderzoek gebruik gemaakt van eerdere onderzoeken rond deelaspecten van de jaarwisselingsproblematiek, een analyse van letselanalyses en politieanalyses, een enquête die door 143 gemeenten is ingevuld en gemeentelijke documenten waarin de jaarwisseling geëvalueerd wordt.

Conclusies Onderzoeksraad: onveiligste feest, beperkte kennisdeling tussen gemeenten

Het onderzoek leidt tot de algemene conclusie dat de jaarwisseling op veel plaatsen in Nederland het onveiligste feest van het hele jaar is. Op geen andere dag in het jaar is sprake van zoveel gevallen van letsel, openlijke geweldpleging, brandstichting en vernielingen. Veelal is dit vuurwerk gerelateerd, door de wijze waarop vuurwerk – al dan niet illegaal- gebruikt wordt.

Daarnaast concludeert de onderzoeksraad dat:

'Verstoringen van de openbare orde tijdens de jaarwisseling blijken talrijk, hardnekkig en moeilijk te bestrijden. Gemeenten verschillen in de mate waarin zij te maken hebben met dergelijke ordeverstoringen en in de wijze waarop ze die aanpakken. Gemeenten denken verschillend over de ernst van de jaarwisselingsproblemen en wat binnen de gemeente als acceptabel wordt ervaren. Ze laten kansen liggen om op gestructureerde en onderbouwde wijze de verstoringen van de openbare orde in te dammen. Ondanks het feit dat de lokale aanpak van de jaarwisseling de afgelopen tien jaar is uitgebreid en gemeenten meer zijn gaan samenwerken met andere organisaties, zijn de maatregelen goeddeels gebaseerd op niet getoetste aannames. Het evalueren en schriftelijk vastleggen van de resultaten daarvan maken geen vast onderdeel uit van de aanpak van de meerderheid van de gemeenten. Bovendien is de kennisdeling tussen gemeenten zeer beperkt en ongestructureerd. Dat staat een verdere ontwikkeling van de aanpak in de weg.

Aanbevelingen aan het Rijk, aan burgemeesters en aan de VNG

De Onderzoeksraad doet in het rapport grofweg twee typen aanbevelingen:

1. Over vuurwerkveiligheid aan de minister van J&V en de staatssecretaris van I&W:
Neem maatregelen rondom de beperking van de gevaren van consumentenvuurwerk en de aanpak van illegaal vuurwerk
2. Over openbare orde vraagstukken aan de burgemeesters van alle gemeenten, de minister van J&V en de VNG: -- *Evalueer maatregelen voor de jaarwisseling op effectiviteit. Zorg dat gemeenten van elkaar leren door beter gebruik te maken van elkaars ervaringen en goede voorbeelden*
- Benader Oud en Nieuw als een evenement. Neem als gemeente de regie om te zorgen dat de jaarwisseling een sterker georganiseerd karakter krijgt. Verbind voorwaarden aan evenementen en andere activiteiten. Stimuleer en ondersteun burgers bij het organiseren van activiteiten voor een veilige viering van de jaarwisseling.

Stand van zaken medio 2018

Navraag bij de VNG leerde dat er bij hen geen onderzoek bekend is naar de effecten van centraal georganiseerde vuurwerkshows. Dat komt vooral omdat erg weinig gemeenten dergelijke shows organiseren. Wel heeft de VNG verwezen naar de gemeente Hilversum. Navraag bij deze gemeente heeft geleerd dat:

GEMEENTE VELSEN

- Zij adviseren een vuurwerkshow te combineren met vuurwerkvrije zones en nog een aantal maatregelen, zoals het optreden van een band en voorlichtingslessen op scholen.
- Dat dit een positief effect heeft op de sfeer, en de mindset van de inwoners, zeker als het jaarlijks herhaald wordt. Er is in Hilversum minder schade en overlast, en er zijn minder gewonden.
- Het vraagt om een stevige voorbereiding en uitvoering, met kosten voor personeel (alleen al in de nacht zelf zijn er in Hilversum 8 BOA's actief!), en zaken als toestemming van de provincie, inzet communicatie, draagvlak bij politie, bebording, en natuurlijk de vuurwerkshow zelf (± € 15.000)
- Hilversum heeft de kosten –van personeel e.d.- niet scherp in beeld gebracht. Ze kunnen dus niet aangeven wat de verhouding is van de kosten van het project t.o.v. de verminderde schade.

In reactie op het rapport van de onderzoeksraad heeft de VNG daarnaast, op 1 juni 2018, een brief aan de minister gepubliceerd. Hierin noemt de VNG een aantal punten waarop het Rijk gemeenten verder kan helpen:

- Meer mogelijkheden/criteria voor gemeenten om te bepalen waar vuurwerk wel en niet mag worden afgestoken. De overlast verschilt per regio, dat vraagt om differentiatie voor bijvoorbeeld het instellen van vuurwerkvrije zones.
- Hoewel differentiatie gewenst is, kunnen beslissingen van de ene gemeente gevolgen hebben voor de andere, vooral voor de beschikbare handhavingscapaciteit, daar zal dus altijd regionaal overleg over moeten plaatsvinden.
- Een algeheel verbod op bepaalde soorten vuurwerk (zoals knalvuurwerk of vuurpijlen) is alleen effectief op landelijk niveau.
- Bij de aanscherping van beleid moet aandacht zijn voor voldoende handhavingscapaciteit, verbieden zonder handhaven is zinloos.

Sinds die tijd zijn er nog verschillende brieven rondom 'vuurwerk' door de minister naar de kamer gestuurd. Deze bevatten vooral procesinformatie. Voor het vraagstuk uit deze notitie is vooral relevant dat de minister de kamer heeft geïnformeerd over zijn voorbereidingen om het vuurwerkbesluit te wijzigen. Het is zijn streven om gemeenten, nog voor de jaarwisseling 2019-2020, in staat te stellen de gehele gemeente vuurwerkvrij te maken.

Situatie Velsen: laatste jaren relatief rustig

In januari 2019 heeft de laatste evaluatie van de jaarwisseling in Velsen plaatsgevonden. Daaruit bleek dat er tijdens de jaarwisseling 2018 / 2019 brand- en vuurwerkschades zijn geweest bij een paar scholen. Voor het overige is deze jaarwisseling, zoals al eerder vermeld, rustig verlopen. Vanaf de jaarwisseling 2014 / 2015 is een overwegend dalende trend waarneembaar in het aantal overlastmeldingen vuurwerk. Ook is het aantal brandweermeldingen een aantal jaar licht dalende geweest, met de brand aan de Floraronde dit jaar als uitschieter. De kosten van de jaarwisseling als gevolg van schade aan gemeentelijke eigendommen en de genomen preventieve maatregelen zijn een aantal jaar redelijk stabiel geweest, rondom € 30.000. Dit jaar is de schade hoger: tussen € 40.000 - € 45.000. Daarvan wordt € 12.000 gecompenseerd door een uitkering van de verzekeraar.

Resultaten tweede fase: samenspeltraject

In de periode november 2018 – februari 2019 hebben we als gemeente een aantal activiteiten ondernomen om inzicht te krijgen hoe de inwoners over dit onderwerp denken:

- Via facebook, reguliere media en de website zijn, ter voorlichting, de verschillende aspecten van vuurwerk belicht, o.a. door middel van een paar filmpjes.
- Via een beknopte enquête –een flitspeiling- op de website zijn meningen verzameld

GEMEENTE VELSEN

- Tijdens een thema-avond in het gemeentehuis hebben voor- en tegenstanders een dialoog gevoerd, mede op basis van de uitslagen van de flitspeiling.

Uitkomsten flitspeiling: geen duidelijke meerderheid

De flitspeiling is door 1678 mensen ingevuld. Daarmee is het, qua aantal invullers, een van de meest succesvolle tot nu toe. In de bijlage vindt u alle uitkomsten. De meest in het oog springende zijn:

- Bijna 45% vindt dat vuurwerk bij de jaarwisseling hoort, en dat iedereen het moet kunnen afsteken
- Bijna 52% geeft aan dat vuurwerk voor hen niet zo hoeft.

Het is dus een kleine meerderheid die vindt dat vuurwerk voor teveel overlast en risico zorgt. Een tamelijk grote minderheid vindt dat het bij Oud op Nieuw hoort.

Een duidelijker verschil is er bij de resultaten op de vraag: *'is het een goed idee als de gemeente geld betaalt aan een of meerdere centrale vuurwerkshows en andere evenementen?'*

Het aantal mensen dat daar positief op reageert, is ruim 60%, dat is bijna twee keer zoveel als het aantal mensen dat aangeeft dat het voor hen niet hoeft. Ook geeft ruim 45% aan dat ze de show zouden bezoeken, waarvan het overgrote deel dat wel alleen wil doen als het bij hen in de buurt is.

Een mogelijk relevant aspect is nog wel, dat de enquête vooral is ingevuld door volwassenen. Slechts 5% van de invullers behoorde tot de groep 12-20 jarigen (waar naar verwachting veel vuurwerkkliefhebbers zitten).

Gespreksavond met inwoners bevestigt uiteenlopende houdingen

Op 7 februari gingen 16 inwoners in de burgerzaal met elkaar in gesprek. In een constructieve sfeer en met minder publiek dan verwacht sprak men over een aantal stellingen en een mogelijke aanpak. Ook kon het publiek meestemmen over een aantal stellingen. Telkens werd dezelfde stelling voorgelegd voor en na de bespreking door de 16 inwoners. Een weergave van de opbrengst vindt u eveneens in de bijlage.

Ook tijdens deze avond bleek dat het onderwerp veelzijdig is. Er zijn veel argumenten genoemd, zowel voor als tegen vuurwerk. Ideeën voor veranderingen van beleid leidden tot interessante en doordachte reacties. Wij denken dat de avond erg nuttig was, enerzijds om ervaringen om te doen met 'samenspel', en te ervaren dat inwoners zeer constructief kunnen meedenken. En natuurlijk om de gedachtenvorming over vuurwerk ook in Velsen te 'doorleven'. Echter, ook hier is gebleken dat 'het ei van Columbus' voor dit onderwerp niet bestaat.

Conclusie: eerder langzame dan ingrijpende wijzigingen

Het geheel overziend kan geconcludeerd worden dat de problematiek van de jaarwisseling allesbehalve eenvormig is. Nederland kent gemeenten die tijdens de jaarwisseling geen enkel probleem ondervinden. En in gemeenten die wél problemen kennen, verschillen de problemen in zowel aard als omvang. Jaarwisselingproblematiek ziet er overal in Nederland anders uit. In het hele land wordt de discussie wel gevoerd. Ook tussen burgemeesters lopen de meningen uiteen. Mede afhankelijk dus van de aard van de gemeente en de mate waarin er sprake is van overlast. Het draagvlak voor ingrijpende wijzigingen, zowel in Nederland als in de gemeente Velsen, lijkt hierdoor op dit moment beperkt. De belangrijkste maatregel die genomen kan worden –verbieden van vuurwerk- zou bij voorkeur landelijk moeten gebeuren maar daar is vooralsnog geen meerderheid voor in de Tweede Kamer.

Vooralsnog ligt het accent voor een aanpak dus bij gemeenten. Lokaal maatwerk, op grond van lokale verantwoordelijkheden en met een lokale democratische controle.

De belangrijkste instrumenten die we hierbij ter beschikking hebben zijn:

- Instellen van vuurwerkvrrije zones
- Voorlichting geven

GEMEENTE VELSEN

- Inzet van handhavers
- Organiseren van een vuurwerkshow
- Organiseren van andere activiteiten

Als college hebben we nog geen heel uitgesproken standpunt. Er zijn immers geen aanwijzingen dat we ons grote zorgen moet maken over de openbare orde in Velsen tijdens de jaarwisseling. Wel kunnen we ons voorstellen dat we, om bij te dragen aan landelijke ontwikkelingen en natuurlijk om onze inwoners een prettige jaarwisseling te bieden, gaan experimenteren met een vuurwerkshow en hiervoor budget gaan vrijmaken. We begrijpen echter ook dat hier een financiële afweging aan ten grondslag ligt.

Graag geven we u als raad hierin het laatste woord.

Ter ondersteuning van het gesprek hierover worden hieronder de vier mogelijke hoofdscenario's benoemd. Deze scenario's zijn ter beeldvorming, om gezamenlijk een richting te kunnen bepalen. Natuurlijk vraagt elk scenario om nadere uitwerking. Het college stelt voor dat de raad zich in een sessie uitspreekt voor een hoofdscenario, dat door het college verder uitgewerkt zal worden. Zo nodig zullen we dit besluit na de zomer aan u voorleggen.

1. Verbod op vuurwerk		2. Alles blijft zoals het was	
<i>Hele gemeente wordt vuurwerkvrije zone</i>		<i>Geen veranderingen t.a.v. huidige aanpak</i>	
<i>Pro</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Sterke vermindering van risico's en overlast - Kleine meerderheid inwoners vind dit prima 	<ul style="list-style-type: none"> - Eenvoudigste uit te voeren - Geen extra kosten te verwachten 	
<i>Contra</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Zeer rigoureuus - Veel handhaving nodig - Grote minderheid bevolking zal tegen zijn - Waterbedeffect: inwoners gaan naar buurgemeenten als ze toch vuurwerk willen afsteken 	<ul style="list-style-type: none"> - Kans om te experimenteren met vernieuwing wordt niet gepakt 	
<i>Opm.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Raad kan (<i>wal m.i.v. komende jaarwisseling</i>) hele gemeente als vuurwerkvrije zone aanwijzen - Financieel onduidelijk: waarschijnlijk minder schades, maar zeker meer kosten voor handhaving nodig - Evt. te combineren met vuurwerkshow of groot evenement 	<ul style="list-style-type: none"> - Handhaving alleen door politie - Vuurwerkles aan groep 8 door HALT - Bestaande vuurwerkvrije zones blijven gehandhaafd 	
3. Vuurwerkshow		4. Extra groot evenement	
<i>Eén vuurwerkshow voor de hele gemeente, verder geen wijzigingen</i>		<i>Een groot evenement, met één of meer vuurwerkshows, en/of lasershows en/of podiumoptredens</i>	
<i>Pro</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Sluit aan bij motie (dec. '17) - Experiment met iets nieuws - Aanzet voor wijzigingen (en mogelijk terugdringen overlast) op termijn 	<ul style="list-style-type: none"> - Waarschijnlijk meest effectief, zeker op langere termijn - Samenwerking met partners is waarschijnlijk nodig en kan tevens bijdragen aan samenhang in de samenleving - 	
<i>Contra</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Extra kosten vanwege vuurwerkshow evt. verkeersregelaars, ambtelijke voorbereiding etc. - Mogelijke kosten inzet eigen handhavers - Discussie over rol en uitrusting van gemeentelijk handhavers (nu formeel niet bevoegd) 	<ul style="list-style-type: none"> - Forsere investeringen nodig (<i>schatting € 50.000 - € 100.000</i>) - Veel nadere uitwerking nodig 	
<i>Opm.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Locatie moet bepaald worden, bijvoorbeeld Pontplein - Er ligt al een aanbod van een bedrijf voor een vuurwerkshow + voorlichting voor € 15.000 excl. BTW - Overige kosten voor extra ambtelijke inzet worden grofweg geschat op € 10.000 - Past niet in huidige taakstelling gemeentelijke handhavers (leefbaarheid, OOV = politietaak) 	<ul style="list-style-type: none"> - Meerdere locaties nodig 	

